אלאתויי ציצית ציצית בהדיא כתיב ולא

תלבש שעמנז צמר ופשתים וכתיב יגדילים

תעשה לך סד"א כדרבא ידרבא רמי כתיב

יחדיו יחדיו צמר ופשתים יחדיו הכנף מין כנף יוכתיב

הא כיצד במר ופשתים פומרין בין במינן

בין שלא במינן ישאר מינין במינן פומרי

שלא במיגן אין פומרין מ"ד כדרבא קמ"

אמר רב אחא בריה דרבא לרב אשי לתנא

דבי רבי ישמעאל מאי שנא לענין מומאה

דמרבי שאר בגדים דכתיב או יבגד הכא נמי

לימא לרבות שאר בגדים ²מאשר תכסה

בה ההוא ילאתויי כסות סומא הוא דאתא

דתניא יזוראיתם אתו הפרט לכסות לילה

אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא

פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר

תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה

אני מקיים זוראיתם אותו פרט לכסות לילה

ומה ראית לרבות סומא ולהוציא כסות לילה

מרבה אני כסות סומא שישנה בראייה אצל

אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה

בראייה אצל אחרים ואימא לרבות שאר

בגדים מסתברא קאי בצמר ופשתים מרכה

צמר ופשתים קאי בצמר ופשתים מרבה שאר

בגדים: אמר אביי רבי שמעון בן אלעזר

וסומכום אמרו דבר אחד רשב"א הא דאמרן

סומכום דתניא סומכום אומר יסיככה במווי

פסולה מפני שמטמאה בנגעים כמאן כי האי

תנא ידתנן שתי וערב מממא בנגעים מיד

ידברי רבי מאיר ורבי יהודה אומר השתי

משישלה והערב מיד והאוני' של פשתז

משיתלבנו: מתני יכל היוצא מן העץ

אין מדליקין בו אלא פשתן "וכל היוצא מן

העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן: גם' מגלן דפשתן איקרי עץ °אמר מר זומרא

דאמר קרא יוהיא העלתם הגגה ותממנם

בפשתי העץ: והיוצא מן העץ אינו

מטמא טומאת אהלים אלא פשתו:

מגלן אמר רבי אלעזר ∞גמר אהל אה'ל

ממשכו

נת נו"ם. 3) זבחים יח: מנחום

עד א מיי׳ פ״ג מהל׳ לילית עו א תיי פיג תהל מינים הלכה א סתג עשין כו טוש"ע א"ח סי ט סעיף א: עה ב מיי שם הלכה ה טוש"ע שם סע"ב: עו ג מיי שם טוש"ע שם

מעיף ג: עו ד ה מיי שם הלי ו סמג שם טוש"ע א"ח סמג שם טוש"ע ה"ח סי' יו סעיף א וסי' יח סעיף א:

פ"ה מהלכות עח ו מיי׳ עוד ד מייה פייה מהכנתת סוכה הלכה ד סמג עשין מג טוש"ע א"ח סיי מרכט סעיף ד: עש ז מיי פייג מהלי

טומאת לרעת ה״ח: ח מיי׳ מ״ה מהל׳ שנה הלי ה סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן רסד סעיף א: פ"ה מהלי ם מיים

טומאת מת הל' יב:

תורה אור השלם

1 לא תְקְבֵּט וּפִשְׁתִּים יַחְדָּר: דברים כב יא

אַרְבַּע בַּנְפוֹת בְּסוּתְךְּ אֲשֶׁר תִּבַּסֶה בָּה: דברים כב יב וְּנְבֶּטֶׁר בְּיה. 3 בְּבֶּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאל זְאָמִרְתְּ אֲלֹהֶם וְעָשׁוּ לְהָם ציצת על בַּנְפִי בְּגְדִיהָם לְדרתִם וְנְתָנוּ על ציצת הבנף פתיל תכלת: במדבר טו לח

במדבר טו לח 1 וְכֹל אֲשֶׁר יִפּל עְלִיו מָהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא מִפָּל בְּלִי עַץ או בֶּגָד או עוֹר או שָׁק בָּל בְּלִי אֲשֶׁר יִצְשָׁה מְלָאבָה בהם במים יובא וטמא עד

הָיא הָעֱלְתַם הַגְּגָה 6 בְּפִּשְׁתֵּי הָעֵץ ותטמנם הַעַרְכוֹת לָה עַל הַגָּג: הושע ב ו הושע ב ו

מוסף תוספות

א. בתחילת הסוגיא. מוס׳ א. בתחילת הסוגיא. מוקי הלח"ש, ב. תיפוק מהתם. מוס' ינמות ד: ד"ה חס. ג. לאפנויי צמר ופשתים דכלאים. מוס' ינמות ד: ד״ה אס. T. דאצטריך. מוס׳ ה״ה אכא הרא״ע. הוא דאיכא הרח״ע. ה. הוא דאיכא למטעי. חוס מוס׳ הרח״ע. למטעי. חוס׳ הרח״ע. למטעי. תוס׳ הרח״ע. הרחמידים. תוס׳ שנועות כו. ד"ה חדל. ח. רבא. תוס׳ הלא"ש. 10. הלכך יש לרבות כענין הטלית. מוס' הלא"ש. י. היאך אמרו דבר אחד הא מיפלג פליגי. תוס' סוכה יב: ד"ה באנילי. א. דאע"ג דאינו טווי, יא. דאע"ג דאינו טווי, פסול לסכך. רענ"ה. יב. הלכך תרוייהו אמרו דבר אחד, דר' שמעון, מדפסיל בדייק ונפיץ בודאי ס"ל דבטווי מטמא כסומכוס. בנגעים בנגעים בטונוב.ט, וסומכוס נמי דמפסיל נמי בטווי דבר תורה, בדייק ונפיץ פסיל מדרבנן כיון דקרוב לטויה. רענ״ל. דקרוב לטריה. לקבית.
יג. של פשתן. תוס' סוכס
יג: ד"ה באנילו. יד. [ש]טווי
כלפי היד. תוס' סוכס יג:
ד"ה באנילו. 10. [ש]הכל
שוה. תוס' סוכס יג:
שוה. תוס' סוכס יג: ד"ה 01. כשנתפס אלעזר בן פרטא למינות ושאלו לו אמאי קרו לך רבי, אמר להם רבן של רכים אמר להם רבן של טרסיים אני. תוס' הרא"ש. I' אתיא זבורתא יתבא על דשתיא. מוס' הרא"ש. י⊓. אם לא יהי׳ גרדי, אבל וו. אם לא יהיי, גרדי, אבל בצמר הכל מכירין בו. מוס׳ הכל״ש. יט. שקורין קוטון, לפי שיוצא מן העץ. מרדכי. ⊂. אין לך . העץ. מרדכי. כ. אין לך פתילה מושכת בשמנים

למדרש סמוכין להתיר כלאים בלילית וי"ל דהיינוא עד דלא ידע דשעטנז לאפנויי אבל במסקנא דאמר לרבנן שעטנז לאפנויי הכי נמי לתנא דבי ר' ישמעאלב ולמר ופשתים לגופייהו אתו הלכך לא לריך אף כל לאתויי כלאיםג וא"ת לתנא דבי ר' ישמעאל צמר ופשתים גבי

לבישה מ"מ ל"ל דמדכתיב ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך שמעינן דכל בגדים למר ופשתים הן וי"ל דה"א דווקא העלאה אבל בלבישה כל תרי מיני אסירי והשתא ליכא למימר לתנא דבי ר' ישמעאל דתיתי שעטנו שעטנו מהעלחה כדחמר בריש סוגיח ביבמות (דף ד: ושם) דהא השתא אינטריך שעטנז לאפנויי למדרש סמוכין ולא מופנה למדרש מיניה גזירה שוה: סי רב פפא אמרה. לא בעי למימר רב נחמן בר יצחק אמרה דאמר אף כל לאתויי נינית דאין לטעות ולהחליף דברי רבא לרב נחמן אלא ברב פפאה שהיה תלמידוי ומלך אחריו וכשהיה אומר דבר לא היו יודעים אם מדעתו אמרה או למדה לפני הכוש: סד"א כי דוקיא דרבא. ל"ג כי דוקיא דהא מגוף מילתא דרבא הוא דמפיק ובריש יבמות (ג"ו שם) הוא דגרם לה ונראה אע"ג דבפרק התכלת (מנחות ד' לט: ושם) אמר רב נחמן השיראין פטורין מן הציצית קיי"ל כרבא דבתראה הוא וחייב בנינית מדאורייתא:

מםתברא קאי בצמר ופשתים בוי. לא שייך למיפרך

אדרבה קאי ברואין מרבה רואין קאי ברואין מרבה סומין דהא עיקר המצוה היא בטלית ולא באדם שאם אין לו טלית בת ד' כנפות פטור מן הלילית": רבי שמעון בן אלעזר וסומכום אמרו דבר אחד. וא"ת" דר"ש בן אלעזר קאמר מסככין בו חוץ מן הפשתן משמע אפי׳ לא נטוה וכדאמרינן נמי בפ"ק דסוכה (דף יב: ושם) סיככה באניני פשתן פסולה ומשמע התם דהיינו דייק ונפיץ אע"ג דלא נטוה וסומכוס קאמר דדוקא בטווי פסולה וי"ל דלרשב"א האסר מדרבנן ייוסבר בדדייק ונפין א לפי שהוא קרוב לטווי וטווי הוא דאסור מן התורה הואיל דמטמא בנגעים והיינו אמרו דבר אחד דהא דקאמר סומכום סיככה בטווי פסולה היינו דבר תורה מדאמר מפני שמטמא

בנגעים דמדרבנן אין סברא לאוסרו אי מדאורייתא שרי לסכך בטומאת נגעים גזירה משום טומאת מת וכיון דבטווי אסור מדאוריית' א״כ באנילי פשתן יאסור מדרבנן מפני שהוא קרוב לטווייב כדפרישית: אובין של פשתן. פי׳ בקונטרס שלא נטוה ודחק לפרש כן מפני

דכבר תנא שתי וערב וקשה לריב"א דמנלן לטמאותו בנגעים הא שתי וערב כתיב ונראה לר"י דאונין היינו מטוה ג וכן פי׳ בערוךי ושתי וערב דקאמר היינו למר לפי שבלמר ניכר בין שתי לערב דהשתי הוא מן הלשונות של למר הגדול וטווי כלאחר יד ולא כמו שטווים הערב היה לשולקו אע"פ שעכשיו אין רגילין ואונין של פשתן שהוא הטווי לא הווכר לא שתי ולא ערב לפיטו שלא ניכר איזה של

שתי ואיזה של ערב כדאמר בפ"ק דמס' ע"ז (ד' יו:) אייתו ליה תרי

וי"ל דמיירי בסדינין של משילא וקבועין שאינן מטמאים ורשב"א פירש במשניות בע"א:

לחסויי צילים. דלה מחייבי בלילית אלה בגדי למר ופשחים: גדילים מעשה לך. לאלו: סד"א כדרבא. כלומר סד"א דלא דרשינן הני סמוכין לענין טלית למימר דטלית למר ופשתים תעשה לילית ולא לשאר טלית אלא לענין לילית תדרשיה גדילים תעשה לך מלמר

ופשתים ולא משאר מינין כדדריש ליה רבא: כתיב הכנף מין כנף. דהאי כנף קרא יתירא הוא דהא כתיב על כנפי בגדיהם והוה ליה למכתב ונתנו על הציצית פתיל תכלת: מין כנף. מין הטלית יהא הלילית דהכי משמע לילית של כנף תהא ואם של משי הוא נינית של משי פוטר בה: וכתיב למר ופשתים. גדילים תעשה לך דמשמע נמי מהן מעשה: סד"ה **כדרבה.** דחמר דהכנף חתח לחשמועינן דלח תדרוש סמוכין למיפטר שאר בגדים דודאי מיחייב מיהא בציצית דמינן קמ"ל אף כל דלא מדרוש הכנף הכי אלא אורחיה דקרא הוא ולאשמעינן דמלות לילית בשני מיני לבע שני חוטין של תכלת ושני חוטין של לבן דהיינו מין כנף דסתמיה לבן: מאי שנא כו'. אליבא דרב נחמן קבעי לה דאמר אף כל לחתויי לילית: אשר תכסה. ריבויח דקרא הוא: לכסות לילה. כסות המיוחד ללילות דלה ניחייב: שישנה בראייה אלל אחרים. וקרינן ביה וראיתם לאחרים ביום ולא אתי אשר מכסה ומפיק וראיתם: שאינה בראייה. ואי מרבינן לה מאשר מכסה קא עקרת ליה וראיתם: ואימא לרבות שאר בגדים. ולא כסות סותה: קחי בלמר ופשתים. כדאמר דסמך למר ופשתים לגדילים מרבה כסות סומה דלמר ופשתים: מרבה שחר בגדים. בתמיה: חמרו דבר אחד. דדבר המיטמא בנגעים אין מסככין ואע"ג דאינו מטמא בטומאת מגע: הא דאמרן. חוץ מפשתן ולא קאמר חוץ מבגד פשתן משמע אע"ג דלאו בגד שלא נטוה כגון אונין או נטוה ולא נארג אין מסככין הואיל ומטמו בנגעים ואע"ג דלא מטמא בשרלים: סיככה בטווי. הואיל ומטמו בנגעים דכתיב או בשתי

או בערבי וה״ה נמי לאונין משיתלבנו.

והאי דנקט טווי לאשמעינן דטווי

מטמא מיד דטווייתו הוא גמר

מלאכתו ולא בעי שישלה: כמאן. אמרה סומכוס להא כר' מאיר דאמר מטמא מיד שנטווה. ל"א כמאן אמרה אביי להאי מילתא דההיא חוץ מפשתן פשתן דווקא קאמר אע"ג דלאו בגד ועל כרחיך אפי' אונין במשמע אלמא אונין מיטמאין בנגעים: כי האי סנא. כר׳ יהודה: משישלה. שיהיו שולין אותו מן היורה ששולקין אותו בה ללבנו: משיתלבנו. בתנור: בזרגבי' אין מדליקין בו. לעשות פתילה מקנבום ובגד קנבום ומלמר גפן: אינו מטמא טומאת אוהלים. אם עשה מהן אהל והמת תחתיו הוי כשאר בית וא"ל להטביל האהל עלמו דלה קבל טומהה אלה כלים שתחתיו: אלה פשקן. שהף אהל טמה כדכתיב והזה על האהל" ובגמ' יליף דבפשתן משתעי קרא: גבו'

ממשכו קיבורי אמרו ליה הי דשתיא והי דערבא איתרחיש ליה ניסא" אתא זיבורא 🌣 (למיתב) על דערבא כו׳ אלמא לא מינכר בפשחן הי בערבא בו היוצא מן העץ אין ברדיקין. פי׳ בקונטרס לעיל כגון בקנבוס ולמר גפן^{יש} ואין נראה לר״ת דא״כ יהא אסור להדליק בו ומעשים בכל יום שמדליקין בלמר גפן וגם טוב מאד לפתילה־ ואור"י ודאי מותר להדליק בקנבוס ולמר גפן דאינם יולאים מן העדבא אלא זרע הוא כדאמרי במנחות קנבוס ולוף אסרה תורהבי שאר זרעים בג כו′בד ופשחן נמי מין זרע כמו קנצום אלא דאיצטריך במתני׳ למשרי פשתן משום בה דאיקרי עך כדכתיב וחטמנם בפשתי העך וכמו עך הדעת 0 למ"ד חטה היתה וקרי לה עץ אע"פ שאינה עץ ועוד דאמר בכילד מברכין (ברכות דף מ: ושם) כל היכא דאי שקלת לפירא ולא הדר אילנא ומפיק לא מברכינן עליה בורא פרי העץ ופשחן וקנבוס ולמר גפן^{בו} אי שקלח לפירא היינו הזרע לא הדר אילנא ומפיק הלכך לאו יולא מן העץ נינהו: **ואין** משמא שומאת אהדים אדא פשתן. והא דאמר לעיל בפ״ק (דף יז.) ועל עלמן בכל שהן משמע דכל הכלים נעשה אהל לקבל טומאה מחמת אהל הכא איירי בדבר הקבוע שחיברו לקרקע™ אע"ג שמתחילה היה בגד כיון שחיברו לאהל בטלו מחורת בגד ואין מיטמא אלא פשתן אע״פריי שהוא מחובר כדכתיב והזה על האהל כו׳ביש וקשה לר״י דתנן באהלות (פ״ח מ״א) אלו מביאין וחוללין השידה והתיבה כו׳ והסדינים שהם עשוים אהלים ואיך חוללין סדינין של פשתן בפני הטומאה ל והא כל דבר המקבל טומאה אינו חולץ בפני הטומאה

ויפכרום השתובה המונין של פשתן משיתלבנו. מתניתין כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן [כר]. גמרא מנלן דפשתן] איקרי בי שלא פשתן מנהני מילי אמר רבי אלעזר עע, שנאמר ותטמנם בפשתי העץ, כל היוצא מן העץ אינו מומא טומאת אהלים אלא פשתן. מנהני מילי אמר רבי אלעזר ליף אהל אהל

פתיקה מושכח. בשמנים [ושהאור נדלקת בה יפה: כשניאו) כצמר גפן. רמניץ, ולמה אטרוה. ריטני⁄ה. כא. וצמר גפן וכו׳ שכמין גבעולין יוצאין מן הארץ ובראשן פרי כעין תפוח בקליפה דומה לערמון והצמר בתוכו. מאירי (ונ״ל לענין שיטת עלמו, עי״ש). כב. אבל. רמניץ, כג. מדרבנן הוא דאסירי. רמניץ, כד. אלמא קנבוס מין זרע הוא ולא אילן. מרדכי. וגם לא נקרא עץ בשום מקום, וכיון דכן, ה״ה כשר לפתילה, כמו שנהגו. מיטנ״א. כה. [ד]אע״ג דלאו עץ הוא. מרדכי. כ1. ופשתן. מאירי. כז. ביתדות וחבלים, שדינן כבית. מוס׳ רי״ד. כזו. [ש]נעשה

אהל קבוע. מאות. ב.ט. אבל אם היו בגדים (וב)מטלטלין. ממנ"ון, אע"פ שהן משאר מינים, מיטמאין באהל המת אם האהילו על המת, כדין כל הכלים. מוס' ר"יד. ל. שלא תהא בוקעת ועולה. רענ"א. לא. ושל כלך. מוס' הרא"ש.

מג, ג) נגעי׳ פי״א מ״ח ת״ח מ מג, ג) נגעי׳ פי״א מ״ח ת״כ פ׳ חזריע, ד) [במשנה דנגעים לא נזכר דברי ר׳ מאיר ומטעם זה כתבו תום׳ בסוכה י"ב: ד"ה באנילי וכו' ליישב דלא קאמר הכא רשב"א וסומכוס ורבי מאיר אמרו דבר אחד וגם דלא אמר כמאן כר' מאיר ע"ש ודע דגם בת"כ ליתא דברי רבי מאירן, ה) וסוכה כא.ן, ינן, ח) פויקרא יגן, ז) [במדבר ינן, ח) שייך לעיל ע״א, ינן, ח) שייך לעיל ע״א, ט) [וע״ע תוס׳ שבועות כו. ותוס' בכורות נד: ד"ה חדא ותוס' ב"ק סו: ד"ה רבאן, י) נ״א מסברא, כ) נערך י) נ״א מסברא, כ) נערך אונין ע״אן, ל) [נ״ל וימיבן, מ) [וע״ע מוספות סוכה יב: ד״ה באנילין, ל) [ברכות מ.],

גליון הש"ם :קרא. ברכות מ"ג ע"ב

מוסף רש"י

כתיב הכנף מין כנף. עשה נילית ממין הכנף, ואם טלית של משי עשה לילית של משי. של מפי עשה לילים של משק וכתיב למר ופשתים גדילים תעשה לך, דמשמע עשה לילית מלמר ופשתים (יבמות ד: וכעי"ז נזיר נח.). פרט לכסות לילה. טלית העשויה לכסות לילה. ענית העשויה לכסות לילה פטור מן הלילית ובחים יח:). הרי כסות סומא אמור. לחייב (מנחות מג). והאונין. ללחר שתיקנו במסרק שקורין לרבי"ש ועשאן אונץ שקורין רישט"א

רבינו חננאל

לאיתויי ציצית שאינו חייב בציצית אלא צמר ופשתים. ואקשינן ציצית בהדיא כתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים גדילים תעשה לך, כלומר אינו חייב לעשות גדילים אלא צמר ופשתים. ושנינן איצטריך סד"א כדרבא דרבא רמי כתיב על ציצית הכנף מז כנף, כלומר האי קרא משמע כלומר האי קרא משמע תן ציצית מכנף עצמו של זה הבגד, וכתוב אחרינא צמר ופשתים גדילים תעשה לך, הא כיצד שאר מינין . במינן פוטרין שלא במינן במינן פוטרין, אבל אם תעשה ציצית מן צמר ופשתים פוטרין בין במינן בין שלא במינן, קמ״י דליתיה לדרבא ואתיני . לרבויי שאר בגדים לציצית מאשר תכסה. ודחינן האי אשר תכסה לרבות כסות סומא שחייב בציצית. האי תנא דתני אין מטמא בגדים אלא צמר ופשתים מפיק . מהאי חוא דרי ררי ישמטאל יווומטאל רוד לרבות צמר גמלים צמר ארנבים נוצה של עזים השיראין והכלך והסיריקין מניין ת״ל או בגד, ואמרינן דמיטמאין בנגעים שאר בגדים בשלשה על שלשה. אמרנו בתחילת הפרק השיראין והכלך והסירקין חייבין בציצית. ואמרינן בתחילת יבמות, אמר רחמנא עביד ציצית פתיל תכלת ותכלת עמרא הוא. וממאי דתכלת עמרא וגו', כמו שנתפרש ביומא, מדשש כיתנא תכלת עמרא מו שש כיותא ווכלון עמו א הוא, שמעינן מינא דעמרא הוא דמיקריא פתיל תכלת, הילכך ליכא ציצית אלא עמרא. תנינא שתי וערב מטמאין בנגעים מיד דברי

. רבי מאיר רבי יהודה אומר